»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«

на годину	К 32·—	40·— дин
на по године	К 16·—	20·— »
на четврт године	К 8·—	10·— »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 168. У Новом Саду, у уторак 31. јула (13. августа) 1907. Година XXIII.

После патријархове смрти.

Карловци, 29. јула 1907.

— Расположење после погреба патријарха Бранковића. — Одлазак епископа из Карловаца. — Незаконито деловање саборскога одбора и епископа Змејановића и сазив Народно-Школскога Савета. —

После оних свечаних манифестација приликом укопа патријарха *Бранковића* наступила је у Карловцима обична свагдања физиономија. Са одласком епископа престало је и оно живо интересовање, који ће од епископа именован бити администратором српске митрополије. Једино су сада очи уперене на „дволично“ држање епископа вршачког Гаврила *Змејановића*, тога радикалског миљеника, који је још у месецу мају о. г. од архијерејскога синода болести ради тражио двогодишњи допуст, који је на два дана пред саму патријархову смрт обновио ову своју молбу и тражио допуст на три године, да у топлијем поднебљу потражи лека своме тобож порушеном здрављу, и кога је та „љута бољетица“, да ли душевна или телесна, то се за извесно не зна, и на дан самог патријарховог погреба тако љуто спопадала, да се „јадник“ морао уздржати и од самог богослужења св. литургије пре погребног опела, — и који поред све уображене болести, истина усамљено и повучено —, и сад се башкари по патријарашкој резиденцији.

Да! Епископ Гаврило и сад је још овде у Карловцима, окружен својим силним пријатељима, с којима се он вољно хвата у „народно коло“. Док се остали епископи одмарају у хладовини својих летњиковаца, он у овој »псећој врућини« заузет је народним послом — председава у саборском одбору. Сиромах Гаврило! сјај патријарашке митре и богати доходци властелинства даљског тако су га заслепили, да је он заборавио и на ону оставку, коју је још у месецу фебруару он поднео на чланству саборског одбора и на јасна одређења саборскога устројства.

Он је у саборском одбору вршио председничку функцију, и ако на то апсолутно права нема, јер према пропису §. 23. саб. устројства у саборски одбор изабрани епископ може и то само ванредну седницу већ конституисаног саборскога одбора сазвати, и у истој ванредној седници и председавати, али једино у том случају, ако је законити председник — патријарх — запречен, да му дужност врши; али кад је патријарашка столица упражњена, и кад саборски одбор није конституисан, то право не припада епископу — патријарховом заменику у саборском одбору, већ би то право по канонском учењу наше православне цркве и по аналогији §. 12. саб. устројства једино за време седисваканције могло припасти најстаријем епископу по рукоположењу; дочим је пак круна силом своје моћи, и ослањајући се на §. 20. деклараторије од 16. јула 1779. то право пренела на администратора патријаршије, што стоји у очитој опреци са саборским устројством од 14. маја 1875. године; — но све, када би то право и припадало оном епископу — заменику патријарха у саборском одбору —, што ми оспоравамо, и то у толико више, јер ово садање заседање није ванредно, већ редовно, пошто је у њему обављено не само конституисање, већ су у расправу узети и остали у делокруг саб. одбора спадајући предмети, ипак то право не може вршити епископ Змејановић, који се са преданом оставком одрекао и части и дужности патријарховог заменика у саборском одбору, а у толико више, што он пре самог сазива саборскога одбора није ову своју оставку повукао, већ је и сад код исте остао.

Из ових разлога и само конституисање, као и остали рад саборског одбора посве је незаконит, а, пошто се сви записници саборског одбора шаљу ex offo председнику угарске владе, то ће нам скора будућност показати, какво ће становиште у овом предмету заузети угарска влада. Истина, радикали се сунчају под „високом благонаклоношћу“ угарске владе, можда ће их ова благонаклоност и у овом предмету озарити, за нас је то ирелевантно. Доћи ће време, када ће представништво српскога народа на свом конгресу прстом показати, ко су управо гробари и рушитељи наше народно црквене автономије.

Признати морам, да и сам епископ *Змејановић* муку мучи под теретом овог свога незаконитог рада. Више је пута покушавао, да напусти ово друштво, у које је својом неразборитошћу запао, али није у стању, да се извуче из овог врзиног кола, које ће га напослетку у понор пропасти сурвати. Овога човека треба више жалити, него осуђивати, јер својом одурном природом и васпитањем није ни завредио, да заузме узвишено место у вишој црквеној јерархији. С правом је покојни епископ вршачки Нектарије јавно пребацио патријарху Бранковићу после промовисања Змејановићевог за архимандрита крушедолскога, да ће он поткопати углед и достојанство цркве, када и „бироше“ производи за архимандрите. И заиста, пок. патријарх Бранковић највећма је натоварио грех на своју душу, када је под утицајем барона Федора *Николића* исфорсирао *Змејановића* за епископа вршачког. Овај непромишљен поступак искајао је горко покојни патријарх за свога живота, њему, истина, није нанео никакве стварне штете, али је изложио цркву разним тзавицама и понизио углед и достојанство црквенога поглавице.

Владика *Змејановић*, и ако много полаже па „високу благонаклоност“ угарске владе, и ако му је саборски одбор, без икаквог правног и законитог основа, поверио управу српске патријаршије, ипак је суморан, замишљен и нерасположен. Јако га тишти онај закључак епископске конференције, који је и он сам прихватио и потписао, да се администрација српске митрополије повери најстаријем епископу. Осећа унапред, да ће му вацки робијаш и компанија поред свију услуга извући асуру испод ногу. Сваки је човек сам своје среће ковач.

Ви знате, да су наши радикали грамзиви за влашћу и положајем. Они су још на сабору од године 1902. покушали, да се дочепају власти и у митрополитско-црквеном и у народно-школском савету. Што то онда није испало за руком ни претњом, ни вотирањем неповерења члановима Школског Савета, ни мољакањем, извели су на зимушњем туцинданском сабору *насилно* и *протузаконито*. И ако је радикални саборски одбор предложио сабору на расправу и претрес и уредбе о уређењу ова два највиша автономна органа, они из небуха, ослањајући се на своју већину од циглог једног гласа, предлагали су сабору, да се има сваке три године предузети нов избор свију чланова и за митрополитско-црквени и за народно-школски савет. Овај је предлог прихватила и српска самостална странка, те је у том предмету створен једногласан саборски закључак, који се има претходно највишем месту поднети на одобрење, и тек онда ступа на снагу, када га и круна потврди. И ако се овога принципа држи сва образована Европа, и ако је на том стајала и сама радикална већина на сабору године 1902. те је на том сабору донесени закључак о периодичној обнови органа епархијских власти претходно поднела краљу на одобрење, и истом након добивене санкције спровела, — радикална већина на туцинданском сабору напустила је тај принцип и у саборској седници од 18/31. јануара, у којој није била присутна натполовична већина свих саборских посланика, изабрала је **протузаконито** све чланове за наведена два највиша автономна органа.

И ако до сад није од највишег места стигло решење у овом спорном предмету, закључише радикалске главешине, по савету вацког робијаша, да се има састати онај протузаконито изабрани, а до сад непотврђени школски савет. Што закључише, то и изведоше два протузаконито изабрана члана школског савета, и то: Др. Мита Мушицки и Милан Недељковић, У друштву са главним школским референтом Ђорђем Поповићем сазвали су школски савет за прексутра 31. јула у седницу. Овакову виртуозну протузаконитост у стању су само радикали учинити. Нека им је на здравље.

?

Самосталци и радикали.

Од како је умро патријарх Георгије *Бранковић* и тако нестало за „Заставу“ најблагодарнијег темата за залуђивање народа, од тога доба је „Застава“ утањила и почела подилавити самосталцима, којих се заставаши боје. „Застава“ је почела певати нешто о „*слози*“.

Међу тим, »Заставина“ сиренска песма наилази код самосталаца на глухе уши. Под насловом: „*Хоће да се мире!*« одговара орган српске самосталне странке у Срему, „*Српска Мисао*“, на радикалско подилажењеово:

„Сезона краставаца, патлиџана, и смрти патријархове, донела је путем освештане залишности неких мозгова на тапет занимљиву тему о помирењу самосталне и радикалне странке. Апсурдна огромност занимљивости ове теме је иста онака, као кад се пита, да ли ће сутра бити кише или лепог времена. Тако наш свет мисли, да ли ће се помирити самосталци и радикали!

Заиста се помирити могу две прљаве слушкиње, што су се јуче чупале на чесми, помирити се могу два марвинчета, да уз руду сложно вуку, помирити се могу два завађена комшије у Буковцу — самостална и радикална странка помирити се не могу. Два разнородна елемента могу се измешати, може се силом правити буђкуриш, светлост и мрак не могу заједно.

Самостална странка представља напредну национјоналну политику, основна мисао самосталне странке је национјонална мисао српска, самостална је странка велики покрет, нова струја, самостална странка броји у својим редовима одушевљена и млада срца, што сматрају једним циљем слободу и јединство читавог народа српског, самостална странка је формација будућности српског народа, самостална странка је поборник напретка и развића великих идеја српских. — Радикална странка је црквено-аутономна странка, она се брине о патријарсима и протама, највиша висина њене мисли јесте употреба црквено народног иметка, преко тога она не иде, за то живи и за то се бори, радикалима су српска престолница — Карловци! И то се двоје не може помирити никада, — може се само правити буђкуриш и ништа друго!

Но и без претеране љубопитљивости наше публике, без званичног протокола о помирењу, и без воље појединаца, тако рећи, побеђује самосталска мисао, побеђује српска мисао, побеђује народна мисао, и будућност није далеко, кад ће радикали морати свом снагом пригрлити ту самосталску, ту српску мисао, ма колико је данас мрзили и били бесни на њу. То бити мора! То мора бити за то, јер наш народ показује довољне количине свести, и јер је наш народ способан и кадар, да борбом стекне себи опстанак и осигура будућност. Самосталска мисао није измишљотина, него тачан резултат народног покрета и народне свести, народне борбе за будућност. И зато радикали морају примити самосталску мисао, српску мисао. Ето, тако ће и без љубопитљиве публике бити остварено помирење.

Садашња борба наша с радикалима води том и таком помирењу, и та ће борба управо донде трајати, док српска мисао не победи, ми смо и јаки, и можемо да ту борбу изведемо до краја. Ми ту борбу водимо зато, да радикали приме самосталску мисао, српску мисао, ми зато и кажемо: није доста борбе, та тек је отпочела! Радикалска публика је смешна, она мисли: самосталци и ради-

кали се свађају, грде. Но то су појединци, и лично су одговорни. А друго је нешто борба самосталне и радикалне странке, то је борба две мисли, два начела, то је више и јаче од људи што се свађају и грде. Ти што се свађају и грде, могу се и помирити. Али у борби међу две мисли може бити говора само о победи једне или друге стране.

Шта се нас тиче патријарх?! — Ми смо исмевали радикале зато, што су збиља хтели да обрију патријарха. То је заиста смешно, и нема те велике камџије, да ошине ту угојену глупост. Ми смо исмевали радикале зато, што су били мислили, да је патријарх једино зло и несрећа наша. То је крајња глупост и слепило, то је тако опасно да нема средстава и оружја, што га не би употребили, да оборимо то. Ми смо исмевали радикале зато, јер су наивни, јер су чудновато образовани, јер накарадно мисле, јер су често и нечасни и сумњиви, а све по тој шугавој аутономији, што је у место војводине српске овде. Шта се нас тиче патријарх? — За нас је патријарх богат и далек рођак из Америке. Он нам може дати новаца, то је истина! Али ми можемо скупити новаца и без њега, ми можемо дати бескрајно више новаца од њега, ми можемо дати све своје. Наопако, да од патријарха зависи све, онда боље да копамо очи, па да просимо. Народ може и мора преболети кад устреба целу аутономију а не једног мађарског чиновника, коме је велика плата све и сва. Народ има цркву, народ има веру, то се патријарха не тиче. Вера и црква је наша, веру нам не даје нити одузима патријарх, а цркве ћемо подићи сами и биће наше. Кад нам у Мађарској позатварају школе, пренећемо борбу у цркву. Може ли ту шта патријарх, тиче ли се и то њега? — А радикали?! — Њима је патријарх прави српски цар Гашпар, и зар то није беспримерна, ужасна смешна и опасна глупост?

Смрт патријархова не тангира нашу борбу с радикалима, нити може утецати на исту. О каквом помирењу, слози, фузији не може бити другог говора, него глупог. Кад се ухвате у коштац мисли, онда нема помирења, може само победити једна или друга. Ко поштено служи једној мисли, тај нема каде да оцењује унапред, ко ће победити. Ко поштено служи једној мисли, он за ту мисао живи; служба тој мисли је довољан разлог за живот; а ко ће победити и ко ће пасти мисле они, што би хтели шта да запале, да опљачкају. Тако мисли један Бенин, један Клицин!"

Догађаји у Хрватској.

— Повереница делегату Бањанину. —

У ванредној седници општинског заступства на Удбини, држаној 6. августа по р. к., створен је *једногласно*, на предлог општ. одборника г. Ивана *Томљеновића*, овај закључак:

1. Општинско заступство на Удбини *одобрава рад хрватских делегата на заједничком сабору*; напосе одобрава рад заступника овог котара г. *Јована Бањанина*.

2. Најодлучније *протестира против незаконитог нападаја угарског сабора на српски или хрватски језик.*

Закључује, *да се потпомогну сви они, који би могли настрадати у народној борби.*

— Скупштина хрватске странке права —

Егзекутивни одбор хрватске странке права, у којем су г. г. Цезар *Акачић*, др. Анте *Бауер*, др. Август *Харамбашић*, Јосип *Пурић*, др. Антун *Рој*ц, Хинко *Сировашка*, др. Фердо *Шишић* и Стјепан *Загорац*, сазива за 22. и 23. август т. р. главну скупштину чланова и присташа хрватске странке права. Скупштину ће отворити председник странке др. Грга *Тушкан*, пословођа странке Хинко *Сировашка* подаће извештај о организацији и новинству странке, Стјепан *Загорац* ће известити о актуалном политичкоме раду, др. Драгутин *Најман* о господарско-политичком програму, Драган *Журк*, Светозар *Ритиг* и Хинко *Сировашка* о господарско-социјалном, први за сељаштво, други за обртништво а трећи за радништво; Фердо *Шишић* ће поднети извештај о културном раду странке а др. Петар *Магдић* о комуналној политици. О главном гласилу странке и о устројењу властите штампарије известиће Стјепан *Загорац* и др. Анте *Бауер*.

— Опроштај великог жупана Михаловића. —

Осечки велики жупан *Михаловић* опростио се прекјуче од чиновничког збора жупанске муниципије. На опроштајно слово поджупана *Хекера* одговорио је Михаловић, да је поднео оставку за то, што је Угарска повредила нагоду. При идућим изборима за земаљски сабор кандидоваће се и Михаловић.

Борба хрватских делегата, Хрвата и Срба, на угарском сабору.

Говор дра Мирка Граховца,

изречен у заједничком сабору 7. јуна 1907.

Високи саборе!

Предложену законску основу о жељезничкој службеној прагматици (Чују се гласови: Мађарски нека говори!), како је предложена овој високој кући, напрам територију краљевине Хрватске у свој својој цијелости не могу прихватити. Ја паче просвједујем проти тој законској основи; просвједујем ради тога, што она као специјални закон, односећи се на жељезнице, које су као заједнички наш хрватско-угарски предмет, дира у државноправни темељни закон, дира у нагоду, склопљену између краљевине Угарске и краљевине Хрватске.

Језик је за сваки народ темељно право, које сваки народ, који се узда у своју снагу, бранити мора.

Створише, 1868., краљевина Угарска, с једне стране, са краљевином Хрватском, с друге стране, уговор државо-правни, звани нагода. Кад је дакле краљевина Угарска, с једне стране, склапала с краљевином Хрватском, с друге стране, тај уговор, онда морамо допустити, да су то два фактора, који склопише уговор. Та два фактора јесу једнакоправна, (Председник звони) јесу равноправна. А да је тому тако, допустите, да вас подсјетим на то, да је краљевина Угарска из свога аутономног сабора бирала одбор, који је имао преговарати с једнаким бројем чланова одбора, који је опет сабор хрватске краљевине бирао из свог аутономног сабора.

Кад је та законска основа добила превишњу санкцију, постала је основа тиме законом, законом државноправним, законом, створеним, *на темељу уговора* између краљевине Угарске и краљевине Хрватске равноправно, те је гледе тога закона одређено, да се као заједнички темељни закон има увратити у посебни законик краљевине Угарске, као темељни државни закон ваљајући за краљевину Угарску, и уједно да се има увратити у посебне законике краљевине Хрватске, ваљајући као темељни државни закон за краљевину Хрватску. Тај је дакле закон постао државним темељним законом, како га то означује § 1. нагоде од 1868., коју је сабор краљевине Угарске узаконио под законским чланком XXX. 1868., а напосе опет сабор краљевине Хрватске прихватио и узаконио међу своје законе као законски чланак I: 1868.

У §. 1. тог темељног државног закона вели се (чита): Краљевина Угарска, сједињена с Ердељем, и краљевине Далмација, Хрватска и Славонија сачињавају једну те исту државну заједницу, тако напрам осталим под владом Њег. Величанства стојећим земљама, као што и напрама иним државама. Дакле вели изрично закон, да је то *заједница*. А што значи заједница?

Заједница може настати, не од једног члана, не од једног фактора, већ може настати од најмање два фактора. (Тако је!) Ако се хоће нека заједница називати заједницом, тад морају бити најмање два фактора за то. Кад је дакле темељни заједнички закон створио заједницу, *тада не може ту бити јединства*, које би се могло назвати угарском државом; него су то два фактора, Хрватска и Угарска. Из те заједнице слиједи, да ни један од тих равноправних фактора не може створити закона, који би се као специјални закон противио томе темељном заједничком државном закону.

Нити може краљевина Угарска за себе, нити може краљевина Хрватска за себе, створити такав закон, који би био противан томе темељном заједничком државном закону, који би био противан нагоди. А нити та заједница угарско-хрватска не може стварати закона, који би био противан том темељном заједничком закону.

У §§. 6—10. нагоде наводе се јасно и таксативно они послови, који су заједнички хрватско-угарској државној заједници. Ја овдје не ћу посебице читати, али упозорујем сваког, који се бави јавним пословима, нека тачно прочита те параграфе, па ће у §. 9. нагоде наћи, да у заједници законодавство између крал. Угарске и крал. Хрватске спада *законодавство о жељезницама.*

Дакле законодавство, о чему говори предложена основа, о жељезничкој службеној прагматици. О том, држим, не може бити двојбе, нити се може тврдити, да та основа би била предмет за законодавство хрватско-угарско. И баш зато спада та основа у дјелокруг заједничкога овог сабора, *у колико не дира нагодбу.*

Заједница је утврђена између двају равноправних чланова међусобним државноправним уговором, названим нагодбом, у ком се јасно спомиње, да је краљевина Хрватска посебан политички народ са посебним својим територијем. Параграф 59. нагоде вели: (Чита).

„Обзиром на то, да су краљевине Хрватска и Славонија политички народ, имајући посебни свој териториј и у погледу унутарњих својих послова властито законодавство и аутономну владу, установљује се надаље, да се заступници истих краљевина, тако на заједничком сабору, као и у делегацији, могу служити језиком хрватским."

У тим ријечима „посебни политички народ са своји посебним територијем" лежи наша јакост, лежи темељ, да је краљевина Хрватска држава, фактор равноправни са другим фактором, наиме краљевином Угарском. А само угарско хрватска заједница је државна заједница, коли напрам земљама Његова Величанства, заступаним у царевинском вијећу, толи напрам иним државама.

Краљевина Хрватска, рекох, имаде свој териториј, а тај је посебице тачно означен у §-у 66. нагоде. Осим наведеног територија, који је тачно означен у §-у 66. нагоде, спомиње се и ту териториј града Ријеке. А кад се тај териториј ту спомиње, тада држим и тврдим, да и тај териториј припада краљевини Хрватској, само се нијесу одбори, који су стварали заједнички државноправни закон, споразумили и у питању града Ријеке с луком; већ то питање оставише будућим одборима.

Дозволите, господо, да ради јавнога мнијења, које можда не прати тачно одношаје, прочитам те параграфе, да се знаде, како је то узакоњено и да се према тому знаду држати.

§. 56., нагоде вели (чита): „У свеколиком опсегу краљевина Хрватске и Славоније службени је језик хрватски, толи у законарству, коли у судству и управи".

§. вели (Чита): „За орган заједничке владе установљује се такођер хрватски језик службеним језиком унутар граница краљевина Далмације, Хрватске и Славоније."

Ја мислим, да су те установе темељног заједничког државног закона тако јасне, да им коментара не треба. Не треба нити појединих одбора, који су стварали нагоду, не треба нити да краљевина Угарска са своје стране бира икакав одбор, а нити краљевина Хрватска да бира какав одбор,

---

ЛИСТАК.

НАЈНОВИЈА ПРЕДИЋЕВА СЛИКА.

ОДЛОМАК ИЗ ПУТОПИСА У ПИСМИМА.

(Наставак.)

Песник и сликар, то су два листа на једној грани. Обоје црпу из једног извора. Песник речима слика, сликар бојама пева. Прави песник лепим и бираним речима износи нам слику онога, о чему пева, јасно и разговетно, као да ју самим својим очима гледамо, својом душом осећамо; а сликар лепим и складно сложеним бојама може да нас тако занесе, да у истину видимо на платну остварену његову идеју, да замислимо себи читаву приповетку, читаву историју, од које је слика један део. Слика буди нашу фантазију, отвара широко поље мислима нашим. Истина је оно, што је рекао неки стари грчки мудрац, да је сликарство немо песништво, а песништво речито сликарство. Песник и сликар су браћа.

Опрости ми, што ти овде толико извијам и мудрујем, но да си на моме месту, Ти би још и више. Хтео сам само то да нагласим и да истакнем, да је наш Предић прави богодани песник, који сликама својим уме да загреје, да одушеви, да усхити, да занесе, као каква класична песма или музика.

О томе сам се још боље уверио после врло кратког времена.

Посредовањем одушевљеног поштоваоца Предићева, као што сам и сам, госп. А., који сам много воље и дара, али, на жалост, без велике школе иде за Предићем, имам да захвалим, што сам могао видети најновију слику Предићеву, која је сада својина господина Богдана *Дунђерског*, веленоседника у Сентомашу, и која је довршена пред Ускрс ове године. Исти господин с највећом предусретљивошћу и љубазношћу дозволио је, да разгледамо модерно и с највећим укусом намештени му стан, у којем је бисер: најновија, а до сада и највећа слика Предићева, икона св. Ђурђа, крсного имена Дунђерских.

Први утисак на мене био је такав, да нисам могао ни речи да проговорим. Заборавио сам, да је то платно, да су то боје, не, — то је живот, прави живот, то су живе фигуре, да мислиш: сад ће проговорити, сад ће коракнути из оног оквира. Ово ти је, брате, најдивнија песма досада испевана у славу св. Ђурђу!

Но, док не дођеш мало к себи од изненађења и усхићења, допусти, да опет — по моме обичају — промудрујем, не бих ли се међутим прибрао и саму слику ту што боље описао.

Обично сликају св. Ђурђа на коњу у оном моменту, када пробада аждају; у позадини царски двори или неки градић, пред двором клечи царица и Богу се моли, да Ђурђе победи. Такву ћеш слику наћи по свима српским кућама у овим крајевима, које славе св. Ђурђа. Већином је то вашарски посао, који са оквиром заједно стаје неколико динара или круна. По имућнијим кућама наћи ћеш већ лепшу израду, и то на два начина: Ђурђа пешака, кога зову Ђурђицом, и Ђурђа на коњу. Те су слике рађене обично у Загребу, Бечу, Прагу, па их наши књижарници продају. Више пута ћеш наћи и на боље израђене веће слике, набављене преко књижара или преко трговаца са сликама, а израђене од ученика еликарских академија за незнатну плату. Ређе ћеш наћи по богатијим кућама слика̂, израђених од старијих познатијих српских сликара као: Алексића, Данијела, Симића, Радонића, Тодоровића и др., но и те су већином мањег формата. Овај Предићев Ђурђе једно је од највећих приватних слика̂; за наше српске прилике ова је слика огромна, јер има три метра у висину, а два у ширину.

Предић се у овој слици није држао досадањег мени познатог начина приказивања мученика Ђурђа.

Но, пре него што пређем на саму слику, да рекнем нешто и о Св. Ђурђу. У „Житијима светих" о св. Ђурђу се ово казује: Ђурђе беше син отмених хришћана у Малој Азији. Нејачак остане без оца. Мати се с њиме пресели у Палестину, где га је васпитала у вери и врлинама хришћанским. Ступи у римску војску, и пошто беше бистре памети, снажан и храбар, убрзо постане заповедник у војсци. Као такав, свагда — но више у потаји — узимао је у заштиту и Хришћане. Римски цар Диоклецијан (Дукљанин) нареди, да се гоне Хришћани и који се не би хтели одрећи Христа и поклонити римским боговима, да се разним мукама приморају, да се поклоне званичним боговима. Настаде велико десето гоњење Хришћана. Тада Ђурђе јавно устане у обрану Хришћана; ударише га на муке и, пошто остаде чврст и постојан у вери Христовој, посекоше га 23. априла отприлике год. 290, као што каже Вукићевић у »Огледалу христијанске добродетељи," штампаном у Бечу 1867. год.

Ту, као што видиш, нема спомена о аждаји, нити о каквој царици или царевој кћери. Па ипак приказују и наши и страни сликари истог овог светитеља на коњу, како гази и боде аждају, а на дну ћеш наћи свагда царске дворе и царицу. Тако га је и славни Рафајило сликао, и Тинторето и др. Тако га сликају и наши старији сликари; тако га

који би се упуштао у опће у тумачење ове јасне законите установе.

Хрватски језик зајамчен је на територију краљевине Хрватске не само за аутономне органе хрватске, већ је он узакоњен и за све органе заједничке владе на територију Хрватске.

(Наставиће се.)

Један претендент на српски престо.

„Београдске Новине“ доносе овај чланак:

„Пештански Лојд“ у своме последњем броју доноси ово: »Из Цариграда нам пишу: *Артемизија Христић*, мати *ванбрачнога сина Краља Милана*, саслушана је од тајне полиције Јилдиз-ћошка због познатога атентата пред њеним станом. Том приликом она је показала својеручно писмо Краља Милана, у коме овај њенога сина *Ђорђа* као својега признаје и изреком га као таквога легитимује. Она сада има намеру, да тај важни документ фотографски умножи, те да га пошље свима европским кабинетима и да на основу тога полаже право својега сина на престо. Овдашњи дипломатски кругови већ су извештени о садржини тога документа и говоре о тој ствари врло озбиљно.“ — Тако од речи до речи пише „Пештански Лојд“.

Као орган јавности ми имамо на то да кажемо ово: Нека г-ђа Артемизија остави Србију на миру; нека зна, да Срби у краљевини ни у сну не помишљају, нити ће икад помислити, да њена сина копилана подигну на краљевски престо. Г-ђа Артемизија треба да зна, да ни после топчидерске катастрофе, када се жалост за Књазом Михаилом огледала у неизмерноме болу српскога народа за својим родољубивим владаоцем, никоме није ни на ум падало, да његова ванбрачног сина Велимира, којега је родио са једном девојком, прогласи за Књаза, и ако је тај Велимир био душом и срцем велик Србин, што је и својим тестаментом потврдио. Нека г-ђа Артемизија упамти једаред за свагда, да нико паметан у Србији не ће да зна за њезина ванбрачног сина Ђорђа Христића.

Можемо ми у Србији о садашњој династији мислити како хоћемо, можемо у мишљењу о њој бити и подељени, али у једном смо сви сложни, да ни у каквим приликама не може сести на престо краљевине Србије какав копилан, а најмање ванбрачни син г-ђе Артемизе.

То је наша искрена реч о томе.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— **Позват у Рим ad aaudiendum verbum**. Како јављају из Рима, папа је позвао римо-католичког бискупа са острва Хвара *Заниновића*, да одма дође ad audiendum vverbum у Рим због његова писма, упућена бискупу у Шибенику, у коме агитује за *глаголицу* за римо-католичке цркве у Далмацији. Као што је е познато, већина је народа у Далмацији изјавила жељу, да се у црквама римокатоличким држи служба и на *старословенском језику*, међутим и су Рим и Беч томе одсудно противни. Због тога сад позивају по дрруги пут бискупа *Заниновића* да се оправда.

— **Стара Србија и Маккедонија.** „Београ. Новине“ имају овве вести:

Једна јака арнаутска чета напала је на српско село у гостиварском крају Ђоновицу у намери, да га опљачка. Срби се дочепају оружја и тако се *започне крвава борба*, која је *трајала цуна 24 часа*. За време борбе Арнаути су убили *ССергија Србиновића* и *2 жене*, тешко ранили *Ивана Столовића* и запалили 4 куће. Најзад су се повукли, ододвукавши своје мртве другове, чији број још није познат. *Спрема се* нов и *много страшнији напад*, који претиче, да сравни са земљом цело село. Власти још ништа нису предузеле да то спреч.

Испод Атоса, близу грчкога манастира Пандократора у Светој Гори десио се *сукоб* између једнаог одреда турске војске и тамошње грчке чете, која је недавно откривена.. Грци су били у три чамца, њих осморица. После кратког пушкарања војсци, која је такође била у чамцима, пошло је за руком, да сва три грчка чамца зароби. Нађена је веелика количина муниције, неколико десетина пушака и доста бомби.

У планини више Штипа војска је *уништила једну нову бугарску чету*, која је ово дана стигла из Бугарске. *Побијено* је преко *60 четника*, међу којима и *два бугарска виша официра*. Говори се, да је ту погинуо и воћа *Апостол*. Похапшено је доста сељака, а око 15 сељака побијено. Аскери су запленили два товара муниције, 30 бомби, 18 револвера и пушке побијених четника. У околину су стигле још две нове бугарске чете.

Више села Лунице у костурскоме крају, десио се *крвав сукоб* између војске и две спојене грчке чете, које су скупа имале преко 45 четника. После дуге борбе *чета изгуби 31 четника*, и то *19 мртвих и 12 заробљених*. Остатак се дао у бегство, али нађе опет на војску, која четворицу четника *убије*, а осталих 10 зароби. Убијене су и воће чета: *Герман* и *Зијакос*.

Четири Турчина, чланови турскога комитета убили су ових дана у Штипу, на сред чаршије, два бугараша: једнога рибара и једнога бакалина. Убијени су били осумњичени као чланови бугарскога комитета.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 30. јула 1907.

— **Леп прилог новосадској сиротињи.** Новосадски градски начеоник краљевски саветник Лауш *Салајк* извештава, да је приликом војничкога концерта 7. (20.) јула о. г. у варошком шеталишту на новосадску сиротињу отпало 188 и 95 потура, те захваљује, у име варошког сената, и публици и војној команди петроварадинског 70. пешадијског пука.

— **Тужба патријарха Бранковића против радикала.** Као што је познато, покојни патријарх *Бранковић* тужио је дра Миту *Мушицког* и остале радикалске посланике на туцинданском сабору суду због клевете и увреде поштења. У околини пок. патријарха претресало се питање, да ли да наследници његови продуже ту парницу, но „Српска Мисао“ доказује, да по казненом поступку у Хрватској и Славонији наследници патријархови *не могу* наставити ту парницу.

И тако су се радикалски посланици извукли из једне велике неприлике, због чега су два радикалска *попа* — један посланик на народно-црквеном сабору, а други је онај, што га зову „*Бе́ка*“ и који је *симонијом* дошао до парохије — у Карловцима, док им патријарх још лежаше на самртном одру, банчили и читали библију од 32 листа.

Новости са стране.

— † **Станислав Мочени.** У Сијени је прекјуче у 72. години свог века преминуо генералмајор и некадашњи италијански војни министар Станислав *Мочени*. Покојник је за пуне четири десетине година био посланик сијенског изборног среза а војни министар је био за време абисинског рата. Генерал Мочени је често употребљаван у војним мисијама у иноземству.

— † **Доменико Свампа.** У Болоњи је у 57. години свог века после дуга тешка боловања преминуо кардинал-арцибискуп Доменико *Свампа*. При последњем избору папе био је и он један од папабила.

— **Хоће да преплива канал Ла-Манш.** Јављају из Лондона, да су прекјуче опет два предузетна човека покушала да преплива канал Ла-Манш. Један од њих, ливерпулски пливач *Хитн*, ушао је у воду поред Лиден-Спонта и пошто је пливао цео дан и целу ноћ, морао је на шест и по километара од француске обале прекинути пливање јер се дигла бура. У исто је време и неки *Волф* покушао, да преплива канал. Он се кренуо од Дауера, али о њему још нема никаквих вести.

— **„Пријатељ“.** Обраћамо пажњу наших читалаца на јавну захвалу удове *Раде Милошевог из Тишела*, којој је чисто српско добротворно друштво „*Пријатељ*“ у *Сегедину* исплатило 2000 круна.

НОВИЈЕ.

Беч, 29. јула. Говори се, да ће се по узору чешког и пољског министарства установити *југословенско министарско место* у кабинету. Као кандидата на то место спомињу се председник далматинског сабора *Ивчевић* и словеначки посланици др. *Плој* и др. *Шустершић*.

Танжер, 29. јула. 3000 Мавара напали су генерала *Дрид-а* пред капијама Казабланке, али су се *повукли*, пошто су претрпели *тешке губитке* од *топовске ватре*.

Петроград, 29. јула. На опроштајном ручку у почаст шефу француског генералштаба *Брену* у Красном Селу наздравио је велики кнез Никола у име цара пријатељској и алијираној француској војсци.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „БРАНИКА“.

Несрећа у тунелу.

Рутка, 30. јула. Особни воз, који је отишао јуче одавде, морао је услед расквашене пруге стати у зволенско-долском тунелу. Две локомотиве, које се кренуше из Зволена, наиђу на воз, и услед судара су два последња вагона особног воза разорена. Међу путницима настаде страшна паника, али је само ложач озлеђен.

Страјк телеграфиста.

Њујорк, 30. јула. Међу телеграфистама опажа се све живљи покрет. Страјк се проширио на читав низ вароши на западу и југу. 3000 овдашњих телеграфиста хоће данас да се посаветују, како да се држе према страјку.

Огромна проневера.

Петроград, 30. јула. Комисија, која је изаслата да испита стање код сибирске железнице, установила је, да су чиновници те железнице проневерили више од 10 милијона рубаља.

Буна у Мароку.

Танжер, 30. јула. Француски пароброд „Анадоли“ стигао је овамо из Казабланке и потврђује, да у Казабланци траје жесток бој. Варош је страшно опустошена; ниједан дом, ниједан дућан не остаде читав. По улицама леже многи мртвци. Бојати се, да ће избити зараза.

Казабланка, 30. јула. Сваки дан имају Французи бојева с урођеницима. Ако војска не буде одма искрцана, сви ће Европљани бити искасапљени.

Професор самоубица.

Будимпешта, 30. јула. Стеван Сендреа, 68-годишњи свеучилишни професор у Букурешту, бивши министар правде у Аурелијанову кабинету, јуче је код Нађмароша искочио из букурешт-бечког експрес воза и смртно се озледио. Сендреа је пре 10 дана на свом плојештанском добру испалио себи куршум у главу, но није се тешко озледио. Кад је оздравио, хтео се трипут обесити. али су увек одсекли уже. Породица га даде лекарски прегледати, и лекари нађу код њега тешку живчану болест. Сад су га носили у Беч у лечилиште. С лекарем, болничарем и синовцем сео је на експрес воз, у ком се учинио да спава и код Нађмароша скочи из воза. Донет је овамо у засебном возу, али неће остати жив.

Догађаји у Русији.

Петроград, 30. јула. Ратни суд осудио је 4 разбојника на смрт.

Јапан и Америка.

Уешингтон, 30. јула. Сви јапанско-американски преговори су прекинути, јер Јапан не ће да прими америчанске услове.

Испљуван министар.

Рошфор, 30. јула. Ратни министар генерал Пикар присуствовао је овде при открићу споменика сенатору Гримо-у, који је много радио за ревизију Драјфусове парнице. Кад Пикар увече хтеде да уђе у воз, приступи му неки Лекок, родом из Цариграда, ухвати га за руку и испљује вичући:

— Доле Пикар! Живио маршал!

Лекок је ухапшен.

молују и наша вашарска мазала и керефеке, и још тако удешавају, да коњ Ђурђев свагда мора бити сунцу окренут, према томе, где ће икона у кући висити; зато ћеш по вашарима видети Ђурђеву икону с коњем, окренутим сад на леву сад на десну страну.

Ушло је дакле у обичај, да се Ђурђе тако приказује, а тумачи се, као што Вукићевић у горе споменутом делу вели, овако: »Аждаја значи идолопоклонство, над којим је хришћанство однело победу. Женска она на слици опомиње нас на царицу Александру, која беше потајна Хришћанка, но видећи постојаност и храброст Ђурђеву у мукама, и сама јавно исповеди, да је Хришћанка, те и њу на смрт осудише; а још нас опомиње та женска прилика на св. цркву Христову и ослобођење, којем је Ђурђе почетак положио.« Предићев Ђурђе у старобечејској цркви није на коњу, већ пешак, украј мора, а у позадини је град; аждају је, као што показује сломљено копље, после тешке борбе савладао и мачем је убио. Левом руком пред прсима држи шлем, десном руком показује на аждају; главу је горе подигао, а поглед, пун топле хвале шаље Богу у висини, благодарећи му, што је срећно усмртио љуту аждају. Женске прилике на овој слици нема.

Предићев Ђурђе у дому г. Богдана Дуђерског друкчије је изведен од овнога у старо-бечејској цркви.

У дну, у позадини кршна стена, а иза ње зјапи тавна пећина, боравиште страшне аждаје; још даље иза стене, бршљаном обрасле, види се део планине и више ње парче плавог неба с беличастим облаком. Пред пећином је Ђурђе скоро у истом положају, као онај у цркви; за леђи му је је диван бељац араске пасмине, са витим ногама, репом нервозно шиба бокове, а укоченим, зачуђеним погледом гледа мртву аждају, Ђурђе левом руком држи шлем пред прсима и крајеве од кајаса, десном руком и показује на аждају. Главу је подигао горе, поглед му иде у висину. На лево му колено на на склопљене руке своје главом наслоњена д дивна женска, која је на колена пала, а а устрашени поглед јој пада на страховиту убијену зверку. Аждаја је леви угао слике покрила мртвим телом својим, мачем у срце убодена, глава јој пала у дно слике иза предњих коњских ногу, а реп се савио као змија напред на слици пред Ђурђем и женском приликом. Светлост с десне стране пада на женску и на Ђурђа. Леви предњи део слике и позадина је у сенци.

(Свршиће се.)

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

Књижевне вести.

3. и 4. свезак **Богословскога Гласника** изашли су заједно. Ту се пре свега довршују мисли проте-ставрофора и ректора сремско-карловачке богословије Јована *Вучковића* поводом покрета за други брак православнога свештенства. Учени прота долази до закључка, да, ма и било слободно мењати правила црквена о браку свештених лица, неће тој промени смети приступити ниједна црква, у којој би то могло изазвати веће какво зло“. Вредни млади богослов Иван *Ћирић* почиње тумачити псалме на

часловца редом, којим су у часловцу. У ова два свеска протумачен је двадесет и један псалам од оних, што се читају на полуноћници. Под натписом „Из мојих бележака са народно-црквеног сабора 1906.-7. године“ говори прота Јован *Јеремић* о избору и постављању школских референата. Настављене су празничне проповеди осечког пароха и катихете Александра *Живановића*. Овде су нашле места три, једна о значају св. Саве, друга о земљорадничким задругама и трећа о светом животу. Прота Јован *Јеремић* мотивише предлог за уредбу о мировинском фонду за српске православне парохијске свештенике у опсегу карловачке митрополије, који је предлог он написао и штампао по жељи, израженој са више страна. Александар *Живановић* наставља расправу о данашњем жидовству и култури а у овом наставку говори о пантејизму и жидовској религији и о песимизму (Шопенхауер и Ниче) и жидовској религији. Уредник „Богословског Гласника“ архимандрит Иларијон *Зеремски* говори о свештеничком удружењу и дотацији свештенства те соколи било свештенство, да поново покуша код архијерејског синода, да изради себи дозволу за удружење, о којем је било речи и у нашем „Бранику“. Исти наставља и генеалогију Господа нашега Исуса Христа и износи бројно кретање српског народа православне вере у Троједници у години 1905. Зрмањски парох Јован *Узелац* саопштава у српском преводу Бурдалуове мисли о смрти. Даље је ту саопштена ускршња проповед загребачкога катихете Димитрија *Вишковића*, коју је држао на Ускрс 1906. Има још мален прилог црквено-пастирској пракси од *Ј. Д-а* и то о речима „Прошају и разрешају тја...“ у разрешној формули чина исповедања. Под рубриком „Књижевност“ оцењује архимандрит *Зеремски* расправу београдског проте Стевана М. *Веселиновића* с натписом „О браку свештеномонаха“, коју је овај написао као одговор на дело епископа дра Никодима *Милаша* „Рукоположење као сметња браку“. Зеремски долази до закључка, да Веселиновићева расправа тешко да ће много допринети решењу питања, које је на дневни ред ставио епископ Милаш. — У 5. свеску овогодишњег „Богословског Гласника“ наставља Иван *Ћирић* тумачење псалама, (довршује псалме са полуноћнице те започиње псалме, што се читају на јутрењу). Настављене су и празничне проповеди Александра *Живановића*. Овде их има четири, једна о праведничкој смрти, једна о девизи „Свој своме!“, једна о понизности и једна о теми, колико вреди, кад човека слави светина. Под насловом „Последња преписка о једном натпису“ саопштава неуморни Стојан *Новаковић* из своје преписке са покојним архимандритом Иларијоном *Руварцем* ствар, која се односи на грчки натпис на плаштаници, коју је по Јаџимирском „молдавском монастирју Путње“ даровала „сербскаја царица-вдова, монахиња Евгенија-Евпраксија“. Довршена је у овом броју расправа Александра Живановића о данашњем жидовству и култури а реч је овде о етичкој култури в жидовству. За овим долазе оне неколике успомене Буда Будисављевића Приједорског на покојног Никанора Грујића, које смо споменули у лиску 130. броја овогодишњег „Бранника“, где је приказана автобиографија Никанора Грујића. Др. Викентије *Вујић* наставља свој извештај са педагошко-катихетичкога курса у Бечу од 13. до 25. фебруара 1905. Загребачки катихета Димитрије *Вишковић* саопштава три записа из књигâ манастира Лепавине а Марко *Протић* из Вршца почиње описивати вршачке српске православне цркве; у овом почетку је реч о старој светониколајевској цркви. *Ј. Д.* наставља своје напомене из црквено-пастирске праксе; овде је реч о томе, да ли при погребу, односно при пратњи хришћанина, свештеника, детета, монаха међу Ускрсом и Спасовданом место „Свјати Боже...“ ваља појати „Христос воскресе...“ — У 6. свеску настављена су како Ћирићева тумачења псалама из часловца тако и Живановићеве празничне проповеди (једна на Велики Петак о смрти Христовој, једна ускршња, две на Ђурђевдан, једна о души и телу а друга о Српском Соколу). Парох Владимир *Милутиновић* почиње саопштавати аргументацију, уз коју је архијерејском синоду поднео на одобрење свој катихизис за I. и II. разред основних школа. Димитрије *Вишковић* наставља саопштавање записа из књигâ манастира Лепавине (овде их има четири). Темишварско-фабрички парох Илија *Белеслијин* пледира у чланку с натписом „Свештеник и учитељ у народу“ а поводом једног решења темишварске конзисторије за то, да свештеници и учитељи брже забаце ситне несугласице па да, заједнички радећи, поведу народ напред усавршавању и врлини. Л. *Богдановић* почиње износити записе из књига будимачке цркве а Марко *Протић*, настављајући описе вршачких православних цркава, говори о новој светониколајевској цркви у Вршцу. Саопштен је за тим говор кулског пароха Милана *Боберића*, што га је држао 28. маја о. г. у светођурђевском храму у Сомбору. Из црквено-пастирске праксе расправља *Ј. Д.* питање, да ли један свештеник може у исти мах венчати више парова. Под рубриком „Књижевност“ оцењује вредни старина Јован *Живановић* чланке нишког проте и професора. М. *Анђелковића*, што под натписом „Грађа за исправку Светог Писма Новог Завета“ излазе у Гласу епархије нишке а *Ј. Д.* приказује лански течај Батутова „Здравља“. Под рубрикон „Хроника“ говори се о двадесетпетгодишњици епископске службе покојног патријарха Георгија *Бранковића* и о свештеничком удружењу и региструје се смрт професора кијевске духовне академије Атанасија Ивановића *Булгакова*. Са свим на крају овог свеска има кратак некролог покојном патријарху Георгију *Бранковићу*.

Припослано.*)

Исправак.

У „*Застави*,“ бр. 156., ради дописа у 148. броју „*Србобрана*“ размахао се неки „*Србаковић*“ из Беловара, којега су сигурно газде за одвјетника изабрали, јер се сами и сувише кривим осјећају и ћуте; а пошто знамо, да си човјек увјек способнијег и паметнијег као бранитеља узима, то нам је онда свима јасно — јер дописника познамо сви, — каковим се господа клијенти осјећају и држе; а тим себи дадоше сведоџбу, коју им нико до данас није хтео *јавно* дати.

„Србаковић“, кад не зна паметније, оно бар истину да је писао, али овако шта није чак ни њега достојно, али „Застава“ у своју торбу све трпа и прима, само је ли ко проти „Србобрану“ и „Бранику“ пише, не питајући, је ли то стоји и ко то пише.

У допису у бр. 148. „Србобрана“ сваки, ко разума има, види, — осим „Србаковића“ и његових газда — да дописник није нападао ни „Српску Банку,“ а ни уваженог старину Омчикуса, већ је хтео рећи — рекао је — да је „Српска Банка“ на молбу Беловарске Штедионе (брзојавно) требала боље пазити на особу у сваком погледу, а не само у банковном послу (ако и ту има!?)

»Србаковићу«, метни руку на срце, па ако и најмање будеш имао поштења, ти и твоји — признај, да си неразвијен умно, јер ти и твоји идете тако далеко, да пок. *Пају*, а и данашње главне уреднике „Србобрана“ и „Браника“ цијените, ви, који појма о ничем немате! А што мене нападате, то Вам, гледајући Вас, смиловања ради праштам, јер не знате то, што радите.

Ја као тајник „Сокола“ морао сам се обазрети на све усмене и писмене оферте — за набавку соколских одијела — а држим, да сам добро учинио, што сам рекао, да је понуда г. Прегера најјефтинија и од понуде С. Д. Опачића за 3 К. по одијелу јефтинија, а осим тога, да је увијек боље узети робу код струковњака него од трговца мануфактуристе, јер поправак треба свако одијело, које се готово наручи, а није ни добро, као кад га струковњак сам на свом стовариштy начинити и пробати даде.

Што је Прегер Жидов, а С. Д О. Србин (т. з.), то држим, да проти „своје-своме“ нисам ишао, јер кад може Жидов дати комплет соколско одијело истога квалитета и увјета по 38 К. за до 50 одијела, а т. з. Србин хоће 41 К.: то онда значи: „дођи брате да те . . . . .“, а за то, јер сам Србин, »дај ми све што имаш...—« и т. д.

Ипак чуј: »При истој цијени, истом квалитету и увјетима држи се свој — своме.“

Шта је са *Змајевим споменником*, па „Застава“ *ћути*?!

Јадни „Србаковићу“, ја нисам члан друштва и Србин за то, да вучем корист или да посланик будем (а неће га — шкода!?) као неке особе; а какав сам ја Србин, то се у Беловару зна, јер ја доласком мојим дадох Вам читаоницу па сад и „Сокола“ и т. д., али нисам малодобну децу за раширење славе тражио, а још мање молио мандат....

Сад можеш одговарати и даље, „Србаковићу“, ти са твојом „Заставом“, као што си први пут чинио, али ја ти више одговарати не ћу, јер ми је испод части.

У Беловару, 8./VIII. 1907.

Дамјан Керечкић.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво свог листа ни у ком погледу — Ур. „Бр.“

ОГЛАСИ.

799 szám. 405 1—1

1907. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében czennel közhirré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbiróságnak 1906. évi V. 593. 1907. Sp. I. 163/3. és 1906. Sp. I. 644/4. számu végzése következtében az ujvidéki Szerb segély és takarék egylet Vujkov György úr-sztiváni lakos és a Ferencz Csatorna R. Parsány javára Grigorievics Milos és neje ursztivani lakosok ellen 257 K, 176 K 32 fil. és 69 K 72 fil. s jár. erejéig Ursztivánon foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1047 kor. 4 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: szobabútorok, egy zongora és egy ruganyos hintó nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki- kir. járásbiróság 1906. évi V. 593, 1907. V. 306, 1907. Sp. I. 163 számu végzése folytán 257 kor., 176 kor. 32 fillér és 29 kor. 72 fillér tőkék, ezeknek 6% kamatai és ½% már megállapitott 79 kor. 49 fil., 79 kor. 75 fil. és 87 kor. 60 fil. költség erejéig, Ursztivánon alperesek lakásán leendő megtartására 1907. évi augusztus hó 16-ik napjának délutani 2 oraja határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1907. évi julius hó 31. napján.

BASCH SÁNDOR
kir. bir. végrehajtó.

Јавна захвала.

Неумитна и неумољива смрт покосила је живот мужа мога, те остадох са троје сирочади му, као сиња кукавица без ичега и свачега! На кукњаву и лелек мој и троје нејаке сирочади наше притече у велику помоћ вашу *чисто српско православно добротворно и просветно друштво* **Пријатељ из Сегедина**, које нам без одбитка исплати — непрежаљеним пок. ранитељем нашим обезбеђених нам — 2000 круна, у чију благајну, у име васколиких пристојаба, од 14 тог марта 1906-сте године, до данашњега дана уплатисмо укупно 28 круна. Услед свега тога, томе славноме добротворноме друштву, које с правом заслужује називати се: „**Пријатељ**“ — изјављујем и овим путем како у своје, тако и троје нејаке сирочади ми *најтоплије хвала*!

Тител 1-ог августа 1907.

Удова **Раде Милошевог**
рођена **Тина Винић** с. р.
403 1—1 са троје нејаке сирочади своје.

Највећи избор

готовог мушког, женског и дечјег одела, за господу одело по мери од **правог енглеског** штофа, као и цео прибор за „српске соколаше“, добија се једино **у првој и највећој српској трговини**

Стевана Ј. Капамације

у Новом Саду

Главна улица број 25.

Најјефтиније цене.

145 32—52

ПРОМЕСЕ

3% Австр. боденкредит

— срећака —

Главни згодитак

К 90.000

1 згодитак од К 4000·— и 2 згодитка по К 2000·—.

Жребање 16. августа.

Цена К 5·—.

Издаје

Мењачница Централног Кредитног Завода

у Новом Саду.

Поштом шаљемо промесе, кад нам се поред цене пошаљу још 35 пот. за поштарину. 352 (17—)

На захтев и поштанским поузећем.

Винодрад

у каменичком хатару

близу села на најлепшем месту око **3½ јутра,** шеста година под родом, са стајама

НА ПРОДАЈУ.

Упитати у администрацији овог листа. 402 (3—3)

ОБЈАВА.

Овим ми је част известити, да сам преузео главно заступство

Првог Мађарског Општег Осигуравајућег Друштва,

те примам осигурање: На главницу или животну ренту, у случају смрти или преживљаја; противу ватре или елементарне непогоде; против штете у подвозу, против провалне крађе, леда и несретних случајева.

Писарница се налази у **Винилеовој палати (пивари)** *у Новом Саду, Главна улица.*

С поштовањем:

Виктор Вил,

главни заступник Првог Мађарског Општег Осигуравајућег Друштва.

393 3—3

Ново! — **Ново!**

Многе су тужбе у нашем српском народу због оскудице срп. прав. икона за српске домове. Тим тужбама је сада доскочено, у толико, што је београдска фирма издала 19 икона, све одобрене од Краљ. Срп. Митрополије. Иконе су дивне на артији у бојама израђене, а једини сам ја препродавалац тих икона за Угарску, Босну и Херцеговину и Далмацију. — С тога јављам нашим Србима, а нарочито г.г. свештенству, да се ове иконе могу само код мене добити и то уз врло умерену цену.

У величини 43/31 цм. ком. по 50 потура
У величини 46/32 цм. ком. по 70 потура (ове су мало финије).

Цене ове разуму се само за препродавце и кад се узме на више, иначе кад се узме на комад, онда су скупље. За ове иконе могу се код мене добити и оквири са стаклетом.

Такође сам добио из велике прав. Русије заступство за препродавање лепих накита, медаља за на врат и на ланац од сата, ливених од сребра, бронзе и злата, које су особито красне. Свако, ко жели ценовник, нека иште, па ће добити.

Молим за обилате наруџбине,

С поштовањем

Никола Ивковић у Новоме Саду

трговина српских црквених утвари, радионица иконостаса и христових гробова, радионица свештеничког одела, и стовариште свештеничких шешира, камилавки и појасева. 404 1—15

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник«

Штампарија деоничарског друштва »Браника«